

423

AZ IDEGENFORGALMI KÖZIGAZGATÁSI SZAKTANFOLYAM
KIADVÁNYAI

SZERKESZTI: MARKOS BÉLA DR.

1. FÜZET

AZ IDEGENFORGALOM NEMZETI JELENTŐSÉGE

KARAFIÁTH JENŐ
ÜNNEPI ELŐADÁSA,
VARGA JÓZSEF DR., SZENDY KÁROLY,
MÁRFFY EDE DR. ÉS MARKOS BÉLA DR.
FELSZÓLALÁSA

A IV. IDEGENFORGALMI KÖZIGAZGATÁSI SZAKTANFOLYAM 1943.
FEBRUÁR HÓ 5-ÉN TÖRTÉNT ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSA ALKALMÁBÓL.

BUDAPEST, 1943.

AZ IDEGENFORGALMI PROPAGANDA MUNKAKÖZÖSSÉG KIADÁSA

10.2.206,
16 HE

AZ IDEGENFORGALMI KÖZIGAZGATÁSI SZAKTANFOLYAM
KIADVÁNYAI

SZERKESZTI: MARKOS BÉLA DR.

1. FÜZET

Tourist Information Service

3489R

2000 JÚN 22

AZ IDEGENFORGALOM NEMZETI JELENTŐSÉGE

KARAFIÁTH JENŐ

ÜNNEPI ELŐADÁSA,

VARGA JÓZSEF DR., SZENDY KÁROLY,

MÁRFFY EDE DR. ÉS MARKOS BÉLA DR.

FELSZÓLALÁSA

A IV. IDEGENFORGALMI KÖZIGAZGATÁSI SZAKTANFOLYAM 1943.
FEBRUÁR HÓ 5-ÉN TÖRTÉNT ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSA ALKALMÁBÓL.

BUDAPEST, 1943.

AZ IDEGENFORGALMI PROPAGANDA MUNKAKÖZÖSSÉG KIADÁSA

ELŐSZÓ

„Az idegenforgalom nemzeti jelentősége“ cím alatt tartotta meg ünnepi előadását, a IV. Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyamnak, 1943. évi február hó 5-én, a budapesti M. Kir. József Nádor Műegyetem épületében történt ünnepélyes megnyitásán, az Országos Idegenforgalmi Bizottság elnöke, Karafiáth Jenő m. k. t. t., ny. miniszter. Ezt a címet adtuk szaktanfolyami kiadmánysorozatunk jelen első füzetének is — amely Karafiáth Jenő előadása mellett a megnyitó ünnepségen elhangzott összes felszólalásokat tartalmazza, mert ez ünnepi megnyilatkozások mindegyike, a magyar idegenforgalom elvitathatatlan nemzeti fontossága mellett tanuskodik.¹

Az idegenforgalom nemzeti jelentőségére akartuk felhívni a közfigyelmet, amikor szaktanfolyami előadássorozatainkat megkezdjük, s amikor a korábbi szaktanfolyamok anyagát tartalmazó két könyvünket² nyomtatásban is közreadtuk. Midőn most végre elérkeztünk ahhoz a pillanathoz, hogy az Idegenforgalmi Szaktanfolyam saját kiadványainak sorozatát megindíthatjuk, kötelességet vélünk teljesíteni akkor, amikor első füzetünket azzal bocsátjuk útjára, hogy a magyar idegenforgalom nemzeti jelentőségének hirdetője legyen.

Budapest, 1943. év tavaszán.

¹ Az egyes felszólalásokat és előadásokat a megnyitó ünnepség tárgysorozata szerinti sorrendben találja az olvasó.

² „Idegenforgalom.“ Szerkesztette Markos Béla dr., az Idegenforgalmi Sajtószindikátus kiadása, Budapest 1941.

„Propaganda és idegenforgalom — Idegenforgalmunk jogszabályai.“ Szerkesztette Markos Béla dr., az Idegenforgalmi Sajtószindikátus kiadása, Budapest 1942.

MÁRFFY EDE DR.

egyetemi ny. r. tanárnak

az Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyam tanárelnökének
megnyitó szavai :

Nagyméltóságú Miniszter Úr !
Magnifice Rector !
Kegyelmes és Méltóságos Uraim !
Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim !

Mint az Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyam tanárelnöke, őszinte örömmel és mély tisztelettel köszöntöm mindazokat, akik szaktanfolyamunk IV. évfolyamának ünnepélyes megnyitására megjelenésükkel megtiszteltek bennünket.

Az Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyam, amelynek első évfolyamát három évvel ezelőtt nyitottuk meg, azt a célt tűzte maga elé, hogy arra az időre, amikor, a háború befejeztével, újra megindul majd a nekünk annyira fontos idegenforgalom, a magyar idegenforgalmi munka számára gyakorlatilag és elméletileg egyaránt felkészült szakembereket neveljen. Tananyagunk ehhez képest évről-évre gazdagabb s évről-évre több alkalmat nyújt hallgatóinak elméleti és gyakorlati tudásuk kibővítésére.

Erről a helyről különös köszönetet kell mondanom összes előadóinknak, közöttük elsősorban a M. Kir. József Nádor Műegyetem, nemkülönben a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem tudós tanárainak, hogy tudományuk legjavát rendelkezésünkre bocsátják itt s köszönetet kell mondanom azoknak az idegenforgalmi szakembereknek is, akik munkás életük gyakorlati tapasztalatait fogják itt a hallgatóság rendelkezésére bocsátani.

Hallgatóinktól pedig azt akarom kérni, hogy látogassák óráinkat szorgalmasan, hallgassák előadóinkat figyelmesen, vegyenek részt gyakorlati kirándulásainkon és szemináriumi gyakorlatainkon, hogy az az idő, amit e szaktanfolyamon eltöltenek, hasznos és áldásos időtöltés legyen s hogy az itt tanultaknak komoly hasznát lássák az életben is. Ezzel a gondolattal nyitom meg a IV. Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyam előadássorozatát s előadóink munkásságára a jó Isten áldását kérem.

VARGA JÓZSEF DR.

a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével
megbízott m. kir. iparügyi miniszter felszólalása :

Hölgyeim és Uraim !

Nagy örömmel jelentem meg a IV. Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyam megnyitó ünnepségén, hogy ezzel is kiemeljem a jelentőségét azoknak az előadássorozatoknak, melyeket eddig itt tartottak és amelyeket az eddiginél szélesebb keretekben a jövőben is meg kell tartani, mert ezt az ország gazdasági érdeke és az ország lakosságának szellemi vezetése szempontjából nagyon fontosnak tartom.

Ha visszaemlékezem saját gyermekkoromra, fájdalommal kell gondolnom arra, hogy akkor hazánkat alig ismerhettük meg. Szülőink tehetségének arányában több-kevesebb helyre ugyan az országban eljuthattunk, különösképen akkor, ha akadt egy-két tanárunk, aki súlyt vetett arra, hogy a diákokkal együtt menjen kirándulni, vagy utazni. Ez azonban bizony csak ritkán fordult elő. Annak, hogy az országban olyan lelki hasadás állhatott elő, amilyen nálunk Trianont közvetlenül megelőzően és azután történt, az egyik oka az is volt, nem ismertük saját hazánkat. Akadtak egyesek, akik szerették az életet kényelmesen berendezni, szerették a fényűzést és kiválogattak néhány helyet ahová elmentek, de mindezt úgy hogy az ország egészéről, kultúrájáról, műveltségéről nem volt általános és összefogó képük.

Pedig ez elsősorban a mi szempontunkból fontos.

Kutatni, keresni kell mindazokat a tényezőket, amelyek révén megismerhetjük hazánkat, népünket és rajta keresztül önmagunkat. Hogy ez mennyire bonyolult folyamat, azt megállapíthatja minden ember, akinek megadatott a lehetőség, hogy külföldre utazzék, ha olyan államokba kerül, melyek az idegenforgalmat egyúttal művészetté is tudták fejleszteni.

Meggyőződésem, hogy ezt a munkát nem lehet csak ötletszerűen végezni. A feladat kettős: megismerni saját hazánkat, hogy ezután megállapíthassuk mit és hogyan érdemes megmutatni majdan az idegenforgalom számára, hogy a mi hazánkat úgy ismerjék meg a nagyvilágban, ahogyan azt meg kell ismerni.

Ennek a tanfolyamnak az a hivatása, hogy idegenforgalmi vezető szakembereket neveljen az ország számára, kik az idegen-

forgalom bonyolult gépezetét irányítani tudják és ezáltal az idegeknek is megmutatják, hogy ez a nép megérdemli jobb helyzetét és jobb sorsát és kiemelkedően sorakozik a körülötte élő népek közé.

Ép ezért helyesli a szaktanfolyam megtartását a kereskedelemügyi miniszter, akinek legtöbb vonatkozásban fennhatósága alá tartozik az idegenforgalom és a maga hatáskörében ma is, amikor az idegenforgalomra legkevésbé van lehetőség, mindent elkövet, hogy a jövőre kellőképpen felkészülhessünk, kiküszöböljük a múltak hibáit és ne vesztegessük az időt szervezkedési kérdésekre akkor, amidőn a munka ideje elérkezik.

Üdvözlöm a tanfolyam vezetőségét és valamennyi előadó urat és köszönöm nekik azt a mély hazaszeretetből fakadó, áldozatos munkát, amelyet a tanfolyam megszervezésére és megtartására fordítottak. Üdvözlöm a hallgatóságot is, nem csökkenő kitartást kérve tőlük vállalt munkájukhoz, mert az a meggyőződésem, hogy hasznos ismeretekkel fogják saját tudásukat fejleszteni és ezen keresztül az ország idegenforgalmának hírnevét is megörökíteni.

SZENDY KÁROLY

Budapest székesfőváros polgármesterének
felszólalása

Hölgyeim és Uraim !

Mélységes hálával és tisztelettel mondok köszönetet a Műegyetem tanácsának azért, hogy ezeket a tanfolyamokat nekünk itt évről-évre megrendezni engedi. Azért mondom, hogy nekünk, mert hiszen az idegenforgalom kimélyítése ugyan az egész országot érdekli, de én úgy látom, hogy legkülönösebben Budapestet.

Budapest székesfőváros tudatában van annak a szerepnek, amit a magyar idegenforgalom területén betölt, annak a hivatásnak, ami ezen a területen a jövőben is reá vár és komolyan értékeli az idegenforgalom nemzetgazdasági és nemzeti propaganda jelentőségét. Ezért alapította meg közel három évtizeddel ezelőtt Idegenforgalmi Hivatalát, ezért tartja fenn ma is annak külföldi kirendeltségeit, s ezért valósította meg nagy körültekintéssel és jelentős áldozatokkal azt a fürdőpolitikáját, amely Budapestet Európa egyik legjelentősebb gyógyfürdőjévé tette.

Magától értetődik, hogy a székesfőváros közönsége szívesen lát minden olyan kezdeményezést, amely a magyar idegenforgalmi felkészültség és a magyar idegenforgalmi munka tökéletesítését van hivatva szolgálni. Mert idegenforgalmat vonzani, idegenforgalmi hasznot szerezni csak akkor lehet, ha idegenforgalmunkat céltudatosan, szakszerűen fejlesztjük. Ez a tanfolyam ezt a célt szolgálja. — Éppen ezért arra kérem az igen tisztelt Hallgatóságot, hogy azzal a lelkesedéssel és szorgalommal látogassa az előadásokat, mint amilyen lelkesedéssel és örömmel nézzük ezt a tanfolyamot mi és mint amilyen buzgalommal és szakértelemmel fogják közölni az előadók az ő mondanivalójukat.

E gondolatától vezettetve, örömmel üdvözlöm a most IV. évfolyamába lépő Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyamot, s előadóinak és hallgatóinak komoly eredményeket és sok sikert kívánok.

MIÉRT VAN SZÜKSÉG TUDOMÁNYOS IDEGENFORGALMI SZAKOKTATÁSRA?

A IV. IDEGENFORGALMI KÖZIGAZGATÁSI SZAKTANFOLYAM CÉLJA.

Írta és elmondta

MARKOS BÉLA dr.

Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának igazgatója,
a IV. Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyam vezetője.

Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim !

Negyedizben nyitjuk meg itt ma idegenforgalmi szaktanfolyamunkat s nekem, mint e tanfolyam vezetőjének, immár negyedik alkalommal kell néhány szóval megindokolnom azt, hogy miért rendezünk, az annyira csak gyakorlatinak látszó idegenforgalmi tárgykörből, tudományos jellegű előadás-sorozatot s miért éppen ma, a külföldi idegenforgalom szünetelését jelentő háború idején.

A mostani háborút megelőző évtizedekben az idegenforgalom világszerte hatalmas fejlődést mutatott. Az által megmozgatott, egyre újabb és újabb országokból, világrészekből és társadalmi rétegekből eredő, folytonosan növekedő tömegek megérkezése vagy elmaradása már nemcsak a vendéglátóipar üzleti számításait érintette, hanem az idegenforgalmat befogadó országok nemzetgazdasága szempontjából is fontos és egykönnyen el nem hanyagolható tényezővé vált.

Egyidejűleg az idegenforgalmat befogadó országok száma is egyre szaporodott. A régi hagyományos utazási célok mellett újak születtek s az idegenek megszerzésére és megtartására olyan nemzetközi verseny alakult ki, amelyben annak, aki sikert és eredményt akart elérni, a gyakorlati tapasztalatok mellett komoly, rendszeres elméleti tudásra is szüksége volt.

Ezért kapcsolódott be a tudományos kutatás is az idegenforgalmi munkába. Az idevágó problémáknak bőséges irodalma született (elég, ha itt a német Bormannra és Glücksmannra, az olasz Mariottira, az angol Ogilviera és Norvallra, a svájci Hunzikerre, vagy a francia Leveille Nizerollera utalok) s az idegenforgalom gazdaságpolitikai és üzemgazdaságtani kérdései az athéni és a római egyetemeken, a bécsi kereskedelmi főiskolán és az Egyesült Államok-

7

beli ithacai Cornell-Universityn tudományos előadásorozatok tárgyai lettek. Németországban pedig a berlini kereskedelmi főiskola keretében alakult meg a Forschungsinstitut für den Fremdenverkehr, amely 1929-től 1934-ig működött, s az idegenforgalommal összefüggő gazdaságpolitikai és üzemtani kérdéseket, a vele kapcsolatos szemináriumi előadásokon, hat féléves tanterv keretében tárgyalta.

A mostani háború az idegenforgalomban legjobban érdekelt európai államokban ismét előtérbe helyezte a magasabb fokú idegenforgalmi szakoktatás kérdését. A háború hatása ugyanis nemcsak abban jelentkezett, hogy az idegenforgalom közönség-sikerét jelentő nemzetközi forgalmat világszerte lehetetlenné tette, hanem egy sereg új nehézség problémát is termelt: a kereskedelmi és ipari centrumok megnövekedett belföldi foglaltságával járó elszállásolási és anyagbeszerzési nehézségektől kezdve, a kizárólag külföldi foglaltságra épült s ezért most pangó üdülőhelyekben fekvő nemzeti vagyonnak a háború utánra való átmentéséig, s a propaganda folytonosságának lehető fenntartásától kezdve, a háború után minden bizonnyal várható, megváltozott összetételű idegenforgalomra való technikai és szellemi felkészülődésig.

Maguk a háborús gondok, de méginkább a háború után várható ezer nehézség leküzdésének gondja komoly, képzett szakemberek nevelését és belátó józan közvélemény kialakítását követelik meg az idegenforgalom számára is.

Ezért kell most, ameddig még nem késő, különös gondot fordítani az elméleti és gyakorlati idegenforgalmi szakoktatás kérdésére. Németország ezért alapította Frankfurt a/M-ben a Hermann Esser Forschungsgemeinschaft für Fremdenverkehr, amelynek munkásságát 1941 óta a heidelbergi egyetem mellett működő Institut für Betriebswirtschaft des Fremdenverkehrs egészíti ki. Olaszországban ugyanezzel az elgondolással indult meg, az 1940—41. év telén, az ENIT idegenforgalmi szaktanfolyama, amely Giuseppe Toffano olasz idegenforgalmi államtitkár kezdeményezésére és közreműködésével, Angelo Mariotti egyetemi tanár vezetése alatt, ebben az esztendőben immár harmadik évfolyamát tartja. S ezért lépett Svájc is munkába. Ott 1941. évi október 1-én kezdte meg működését Walther professzor vezetésével a berni egyetem idegenforgalmi kutatóintézete, s ugyanakkor, ezzel kapcsolatban, Hunziker dr., a svájci idegenforgalmi szövetség igazgatója, a st. galleni kereskedelmi főiskolán idegenforgalmi szemináriumi előadásokat kezdett, s ezzel az idegenforgalommal összefüggő gazdasági ismeretek, a főiskola valamennyi hallgatója számára, vizsgatantárgyakká lettek.

Mi, akikre hivatali beosztásunknál fogva a magyar idegenforgalom ügyének gondozása van bízva, bizonyos elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy ebben a tekintetben Európa három példaadó munkásságú idegenforgalmi nemzete mellett nemcsak, hogy nem maradtunk el, hanem előttük egyenesen kezdeményezőök is voltunk, mert a mi idegenforgalmi közigazgatási szaktanfolyamunk, amelynek ma IV. évfolyamát nyitjuk meg, már 1940. év februárjában, tehát a német, svájci és olasz kezdeményezést egyaránt megelőzve, kezdte meg működését a Műegyetem épületében. Különös köszönet és hála

illeti meg ezért a budapesti M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdasági Egyetemet, amely e szaktanfolyamot itt vendégül látja és elsősorban Márffy Ede dr egyetemi tanár urat, aki e szaktanfolyamnak lelkes pártfogója volt.

Amikor, 1940-ben, az Idegenforgalmi Propaganda Munkaközösség képviselőjében, szaktanfolyamunk tananyagának összeállítására s e tanfolyam vezetésére megbízást kaptam, elsősorban arra törekedtem, hogy tanfolyamunk előadásainak keretében azokat az alapismereteket csoportosítsam, amelyekre az idegenforgalom elméletét s a magyar idegenforgalom hatósági és gazdasági tényezőinek működését és szervezését illetően a jó szakembernek szüksége van.

Emellett azonban még egyre igyekeztem. Meggyőződésem szerint ugyanis annak, aki idegenforgalommal foglalkozik s különösen annak, aki munkája során külföldiekkel kerül érintkezésbe, nem csak idegenforgalmi szakértelme kell hogy legyen, hanem magyar műveltsége és öntudatos magyarsága is. Ezért állítottam be tanfolyamunk alapanyagába mindazon magyar értékeknek ismertetését, amelyekre méltán lehetünk büszkék s méltán hivatkozhatunk a külföldiek előtt s ezért számolhatok be most is arról, hogy ez a mi tanfolyamunk itt nem csak az idegenforgalmi szakismereteknek, hanem a magyar önismeretnek is terjesztője és elmélyítője kíván lenni.

Alapanyagukat, hála kitűnő előadóink szakértelmének és lelkesedésének, szaktanfolyamunk fennállásának első két esztendőjében teljessé tettük s a második esztendő végén, hallgatóink tanulmányainak megkönnyítésére könyvalakban is kiadhattuk.

Tavalyi *harmadik* szaktanfolyamunk keretében már sor kerülhetett arra, hogy az alapanyag mellett bizonyos részletstudiumokkal is foglalkozhassunk s ezért a múlt évi szaktanfolyam anyaga az idegenforgalommal kapcsolatos jogi tárgyakkal s az idegenforgalom nemzeti propaganda-vonatkozásaival egészült ki. A harmadik szaktanfolyam legfontosabb előadásából a múlt év tavaszán egy újabb könyv készült.

Mostani, negyedik Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyamunk tárgykörét ismét kibővítettük. Ezúttal az idegenforgalommal összefüggő közgazdasági problémákat kívánjuk ismertetni, 8 előadásban foglalkozva az idegenforgalom és a közgazdaság összefüggésével, az idegenforgalom gazdaságpolitikai szerepével, a devizagazdálkodás idegenforgalmi vonatkozásaival és az idegenforgalmi statisztikával. Az idegenforgalmi alapismeretek számára ez évben 22 óra jut, idegenforgalmi jogi kérdésekkel 6 órában fogunk foglalkozni, s 8 óra jut balneológiai és orvostudományi kérdések, 15 óra pedig az idegenforgalommal összefüggő kulturális, művészeti s egyéb időszerű tudományos és gyakorlati problémák tárgyalására.

Ez évi szaktanfolyamunkon tehát — az első esztendő 9 előadójával és 24 előadásával szemben — 37 előadónak 59 előadása fog elhangzani, a mai naptól június hó 1-ig terjedő időben.

Az elméleti előadásokat gyakorlati bemutatások, múzeumlátogatások, városmegtekintések, kirándulások fogják kiegészíteni, de kiegészítik ezeket azok a gyakorlati szemináriumi előadások is,

amelyeket öt csoportban fogunk megtartani az idegenforgalmi piac-
kutatás, a szálloda- és vendéglátóipari üzem, a menetjegyirodai
üzlet, az idegenforgalmi közigazgatás és a propaganda és a balneo-
lógia gyakorlati kérdéseiben.

A tanulmányi időben, úgy mint az előző években is történt,
alkalmat fogunk adni arra, hogy hallgatónk szorgalmukról és hozzá-
értésükről írásbeli dolgozat formájában tehessenek tanúságot. A leg-
jobb munkákat pályadíjakkal fogjuk jutalmazni. Június hó 7-től
12-ig pedig hallgatónk az I. P. M. tagjai előtt kollokviumon számol-
hatnak be tudásukról.

Ebben az esztendőben is sor fog kerülni arra, hogy tíznapos
gyakorlati szemináriumi előadássorozatot rendezzünk a magyar vidék
idegenforgalmi szakemberei számára, akik hivatali elfoglaltságuk
miatt nem vehetnek részt e szaktanfolyam teljes előadás-sorozatán
s akik budapesti tartózkodásuk alatt az Idegenforgalmi Propaganda
Munkaközösség vendégei lesznek.

Ez évi előadásaink egy része ismét könyv alakjában fog meg-
jelenni, az Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyam kiadványai-
nak most meginduló sorozatában.

Most megnyíló szaktanfolyamunk hallgatói az egyes tárgy-
körökben mindenkor a megfelelő tudományszak egyik kiváló
magyar művelőjének, illetőleg a gyakorlati élet egy-egy elismert
szakértőjének előadásában fognak megismerni az előttük fekvő
problémával. A magam részéről igen-igen hálás vagyok mindazok-
nak, akik munkánkból, mint előadók, részt vállaltak, hallgatóságun-
kat pedig arra kérem, hogy köszönetét és háláját figyelemmel és
szorgalommal fejezze ki az előadók iránt.

Ez a szaktanfolyam a jövőt jelentő magyar egyetemi ifjúságot
közelebb akarja hozni az idegenforgalom fontosságának gondola-
tához. Meg akarja mutatni neki, hogy az idegenforgalom nem csak
vendégeskedés, nem csak jómódú idegen tömegek gondtalan mulato-
zása, hanem nemzeti érték és nemzeti lehetőség.

Szakembereinket pedig még kitűnőbb szakemberekké akarja
tenni, ránevelve őket arra, hogy tevékenységük nem csak nehéz
munka, hanem szent nemzeti hivatás is.

A háború után az idegenforgalom lesz az a híd, amelyen
keresztül a világ nemzetei a békés együttműködéshez és az egymás
megbecsüléséhez vezető utat meg fogják találni. Számunkra, magya-
rok számára pedig az idegenforgalom marad a háború után is az a
legerősebb fegyver, amellyel a magunk értékeit, a magunk igazságát
a külfölddel megismertethetjük.

Ahhoz, hogy a magyar idegenforgalom e kettős hivatását telje-
síteni tudja, kitűnően képzett szakemberekre van szükség. Adja
Isten, hogy ez a szaktanfolyam minél több kiváló szakembert és
minél lelkesebb magyarokat neveljen a ránk váró küzdelmek lelkes
harcosaiul.

AZ IDEGENFORGALOM NEMZETI JELENTŐSÉGE

KARAFIÁTH JENŐ

m. k. i. t. ny. miniszter, az Országos Idegenforgalmi Bizottság elnökének
ünnepi előadása:

Megtisztelő felkérés folytán jutott osztályrészemül a szólás joga a mai díszes megnyitó ünnepség keretében.

Készséggel vállalkoztam erre a kitüntető feladatra, aminthogy a kijelölt tárgykor csillogása kétségkívül *ellenállhatatlan* erővel vonz mindenkit közérdekű gondolatainak összefűzésére és elmondására.

Talán akkor sem követek el ballópést, ha olykor-olykor ismétlésekbe is bocsátkozom, mert vannak dolgok, amelyeket újból és újból kell következetesen hangoztatnunk azért, hogy a felvetett gondolat előbb, vagy utóbb, de közvéleménnyé érlelődjék és nehogy a homlokegyenest ellenkező nézet verjen gyökeret a nagyközönségben.

Idegenforgalomról beszélni, annak tervszerű fejlesztésével rendszeresen foglalkozni, röviden annyit jelent, mint a legkülönbözőbb vonatkozásokban, céltudatosan erősíteni meg a nemzet általános kultúrájának valamennyi alappillért.

Ennél pedig szebb, ennél pedig nemesebb, ennél pedig szélesebbkörű nemzeti feladatot aligha ismerhetünk. A forradalmak ingoványában született trianoni parancsra megtépázott fajunkban a megcsúfolt nemzeti öntudatot — a legkeservesebb húszesztendő időszakban — csak azzal az erős hittel tudtuk élesztgetni, hogy a szédítő mélységből felemelkedni csak a kultúra szárnyain lehet.

Mert Trianon elragadhatta bár legszebb birtokállományunkat, szétválaszthatta a mindig csak délibábról álmodozó rónáinkat és elrabolhatta leggyönyörűbb természeti kincseinket is, de ugyanakkor még átmenetileg sem hajthatta rabigába a magyar kultúrában rejlő elpusztíthatatlan őserőt. A szuronyok erdejére támaszkodva bátortalanul besompolygó, állig felfegyverzett hordák meg szállhatták ugyan a könnyelműen őrizetlenül hagyott évezredes határainkat, de büszkén állíthatjuk, hogy a magyar kultúrának egy évezreden át megacélozott ereje, még megcsonkítottságunknak legszomorúbb korszakában sem ernyedte el és teljes egészében mindvégig *integer maradt!*

A magyar közművelődés fejlesztésének, a magyar kultúra általánosabbá tételének nyilegyenes útját, a felhőkbe borult és viharosnak indult évszázad húszas és harmincas éveiben, *szinte apostoli megbizottsággal járta Klebelsberg Kunó gróf*, akinek sikerült is a népszerű rétegeire támaszkodó magas műveltséget, sokhelyt még a boldog békebeli állapotok szintjénél is jóval magasabbra emelni és ezzel becsületet szerezni a kultúráért hatalmas anyagi áldozatokat hozó nemzetének; a velünk igazságtalanul bánó, bűnösen félrevezetett *nyugati államok* és létünkre hamis utakon orvul tört *utóállamok előtt*.

E fejlődés szokatlanul erős és — újból hangsúlyoznom kell — erőnket is messze meghaladó áldozatokkal járó ütemét, egyre szélesebb vonalakban vette át a nemzet. És amikor a jól megalapozott nemzeti kultúra összehatása már teljessé vált, nyomában az előrehaladás sugárutján újabb és újabb fejlődési lehetőségek csillantak fel. Osztónyszerű meglátással *Klebelsberg gróf* itt is a dolgok eleve-nére tapintott akkor, amikor *szinte elsőként hirdette az egészséges, sőt egyenesen magyarányú újabb továbbfejlődési lehetőségeket, előrelátóan rámutatva arra, hogy csodákat lehet művelni különösképen az idegenforgalom, a balneológia terén*. Erőteljesen helyeselte többek között a *Budapest-Fürdőváros* koncepcióját is, mert olyan milliós nagyváros, ahol egyfelől *meglennének* a világváros összes szórakozásainak lehetőségei, másfelől az eszményi fürdőlehetőségek is, Budapesten kívül alig akad még egy, széles e világon.

Mindezt előljáróban csak azért hoztam fel, hogy ezzel is kézzelfogható és könnyen érthető beigazolást nyerjen, hogy a nemzet előrehaladásának egymással összefüggő és el nem választható állomásai: *a kultúra és az idegenforgalom*. Minél magasabb fokon áll ugyanis a nemzeti kultúra, annál luktetőbb vonzóerőt gyakorol az idegenforgalomra, amelynek saját és a nemzet érdekében kell ügyelnie elsősorban arra, hogy a kultúrában hanyatlás még átmenetileg se következzen be. Amikor tehát mi egymás között az idegenforgalom fejlesztéséről beszélünk, észrevétlenül is be kell tekintenünk, esetleg kéri szavunkkal be is kell avatkoznunk a kultúra ügyvezetésébe is, mert a remélhető siker egyik főpillére a kulturális vonzóerő érintetlensége, hatósugarának csorbítatlansága és kiterjesztése. A kulturális színvonal magasságára azonban nemcsak a művelődés minden ágában kell változatlan lendülettel törekednünk, de az életviszonyok minden vonatkozásában is. Minden vendéget szigorú, de igazságos cenzornak kell tekintenünk, akinek a vendéglátó nemzet együttesen tartozik feleletet adni akkor is, ha az esetleges hiányokért vagy mulasztásokért voltaképpen egyéenként és ágazonként más és más volna felelősségre vonható. A rosszul sikerült operai előadás, a sivár műsorok, a gyenge tárlat vagy megbukott kiállítás vagy vásár, a nagyszerűnek hirdetett, de be nem vált sportélvezet, a megfelelő kényelmet nélkülöző drága lakás, a jogosan kifogásolható mindennapi ellátás, egymagukba véve külön-külön is *tökéletesen elegendők* arra, hogy országunkról, illetve fővárosunkról, a „Duna gyöngyéről” kellemetlen emléket ébresszenek a vendégekben és ezért valamennyiért együttvéve mindenkor a derék magyar vendéglátó ipar egyete-

me szenved, aminthogy éppen e sajátlagos sorsközösség folytán könnyen pellengérré kerülhet még a nemzet becsülete is. Ezért kell tudatosan megszervezni és körültekintően irányítani a nemzet anyagi, de sokszor még annál is nagyobb értékű erkölcsi javait érintő idegenforgalmat, melyet a nemzeti becsület védőpajzsa akkor óv meg a legbiztosabban, ha a legélesebb pallossal sújtja az ellene vetkezőket, mert nemtörődömséget, visszaélést, kényelemszeretetet ép úgy, mint lapzsi, kalmár szellemet ez a munkaterület egyáltalában nem tűrhet.

Az imént a kultúra és az idegenforgalom közötti szerves kapcsolatról szólottam, de ennél a kapcsolatnál egy arnyalattal sem jelentéktelenebb az a kölcsönhatás, amely a közegészségügy és az idegenforgalom között lépten-nyomon mutatkozik.

Az idegenforgalom erőteljes növekedésének nem kevesbé lényeges alapfeltétele ugyanis a közegészségügy színvonalának felcsemélése és e színvonal megtartása, mert e nélkül további előrehaladásról beszélni sem lehet.

Az idegenforgalom irányítóinak tehát a legéberebben kell törődniök a közegészségügyi kérdésekkel is és szemmel kell tartaniök, sőt fel kell karolniök az idevonatkozó fejlődési törekvéseket, annyival is inkább, mert az idegenforgalomnak sok gondozást igénylő fényes fája csak a megfelelően előkészített, jól megművelt talajban teremhet értékes gyümölcsöt.

Johan Béla államtitkár nemrégiben igen érdekesen mutatott e kérdés jelentőségére, Budapest Fürdőváros Egyesület jubiláris közgyűlésén elmondott ünnepi beszédében. Felvetette a kérdést, vajjon lehetne-e egyáltalában ma idegenforgalomról beszélni, ha a közegészségügy terén nem ment volna át az elmúlt fél évszázad alatt oly hatalmas átalakuláson a Székesfőváros és az egész ország, ha a néphalandósági statisztika nem alakult volna kedvezőbbre s ha a legkülönbözőbb fertőző betegségek vészes pusztításának tervszerű leküzdésével a közegészségügyi viszonyok erőteljes és köztudomású megjavulása nem teszi *világszerte* különösképen vonzóvá a fürdővárost, ahová immár szívesen és minden aggodalom nélkül látogathat el még a legkényelmesebb igényű külföldi is. Az idegenforgalom irányítóinak tehát az orvosi feladatok elvégzésébe is be kell tekinteniök és bennfentéseknek, de legalább is jóismerősöknek kell lenniök a közegészségügyi közigazgatás valamennyi ágazatában is, mert a kettő szinte szorosan, sőt elválaszthatatlanul függ össze egymással. *Jó közegészségügyi igazgatás nélkül nincs idegenforgalom.*

Az idegenforgalomnak külpolitikai vonatkozásait ehelyen nem kívánom részletesebben taglalni. De mégis hangsúlyozottan mutatok annak különleges jelentőségére ott is, ahol a nemzeti érdekek figyelembevételét a nemzetek közötti kölcsönös rokonszenv támasztja alá, de ott is, ahol ez az utóbbi akár mind a két fél részéről, akár csak az egyik részéről, de teljesen vagy nagymértékben hiányzik. Minden körülmények között bölcs előrelátás, megfontoltság, nagy önmérséklet kell, hogy áthassa minden lépésüknél az összes idegenforgalmi tényezőket és annak biztos tudata, hogy minden idegenvezetőnek külpolitikailag iskolázott, finom érzékkel bíró, művelt egyennek kell lennie, aki sokszor egy nemzet sorsára kihatóan, valóban apostoli,

olykor kiegyenlítő, máskor esetleg kockázattal járó úttörő munkát végez megbízatásával. Az idegenforgalomnak ez a nemzetközi jelentősége főként a különböző tudományos, művészeti és sport érintkezések keretében domborodik ki a legélénkebben, amikor minden nemzet a szebbik oldaláról kíván bemutatkozni. Így lesznek az idegenforgalom zászlóvivői a különböző összejövetelek, a szakkongresszusok! A szakkongresszusok résztvevőiből így kerülnek ki azok a felderítő járőrök, akik sokszor szives lelki készségből juttatnak tárgyilagos jóhíreket hazájukba, ha kedvező terepviszonyokra bukkantak, de kötelességszerűen jelentik a valóságot akkor is, ha valamennyi vonatkozásában netalán nem gondoskodtunk volna ideje korán a kielégítő viszonyok megteremtéséről. Ilyen találkozások alkalmával minden felvetett és jól bevált ötlet, mindennemű figyelmes gondoskodás bőségesen megteremheti a gyümölcsét, miért is egyetlen egy ilyen alkalmat sem szabad elmulasztanunk vendéglátó iparunk tiszteletreméltó hírnevének öregbitésére.

A vendégeket a sohasem tolakodó, de a mindenkor figyelmes és szerény vendéglátó gazda természetesen látszó szives modora avatja igazi jóbarátunkká. Minden ötlet, mely ezt a nagy célt elősegíti, megbecsülendő. A mindig jóleső sok-sok apró figyelem közül én csak egy úttörő ötletre utalok, mely szemünk láttára váltott ki felette jó hatást a Budapesten tartott Nemzetközi Fürdőügyi Kongresszus diszvacsorája alkalmából. Akkor történt meg ugyanis első ízben, hogy a szónok rövid beszédét az üdvözlés pillanatában a kongresszusnak közel ötszáz tagja — a japán delegatus eppügy, mint a görög, a bolgár vagy a horvát kiküldött — saját anyanyelvén kapta egyidejűen kézhez, ami többeket könnyekig hatott meg.

Az idegenforgalomnak különösképen méltánylandó nemzetgazdasági jelentőségére, mellyel a tanfolyam keretében önálló előadás foglalkozik, nem kívánok ezúttal részletesebben kiterjeszkedni, csupán annyit jegyzek meg, hogy a kedvező közlekedési viszonyok felszínen tartása, azoknak fokozatos javítása és az utazással kapcsolatos összes kérdések lehető legjobb megoldása, rendes életviszonyok közepette, egyenes arányban áll az idegenforgalom mérlegének előnyös alakulásával.

Hogy e nemzeti ügy kiemelkedő jelentőségét átérző irányítással és megértéssel, bölcs előrelátással és következetes munkával mit lehet mégis elérni — még a ránk szakadt rendkívüli életviszonyok közepette is —, arról még bőséges alkalma lesz a tanfolyam hallgatóinak az itteni előadásokból hiteles meggyőződést szerezni. Addig sem térhetünk azonban egyszerűen napirendre afelett, hogy a magyar királyi kereskedelmi kormány, dacolva a világszerte jelenlévő háborús nehézségekkel, e téren milyen iskolapéldát szolgáltatott Erdély és az Anyaország közvetlen kapcsolatának megteremtésével, *ami Varga József kereskedelemügyi miniszternek elévülhetetlen érdeme.*

Ugyancsak önzetlen örömeinkre szolgál elfogulatlan tárgyilagossággal megállapítani azt is, hogy az idegenforgalom és a belső vándorforgalom nagy nemzeti jelentőségének felemelő tudata hatja át az ügyért elsősorban felelős kereskedelmi tárca valamennyi vezető

és oda beosztott, jól kipróbált szakmunkását. Az idegenforgalmi köz-igazgatás hű képének teljességéért kell még kötelességszerűen megemlítenem, hogy a kitűnően vezetett Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatalon, az Ibuszon és a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalán kívül még különleges, részben összefoglaló, részben kiegészítő és több vonatkozásban kezdeményező szerep jut a kereskedelmi kormány által az Országos Idegenforgalmi Tanács utódjaként életre hívott és sokkal könnyebben mozgó szervnek, az Országos Idegenforgalmi Bizottságnak is. E bizottságnak kell fenntartania az állandó kapcsolatot a gyakorlati étellel. Részletesen és leplezetlen nyílt őszinteséggel kell állandóan tájékoztatnia a hivatalos köröket a gyakorlati életnek általa már szakszerűen felülbírált minden lényegbevágó követelményéről, a megvalósulásig tartva napirenden mindazokat a gyakorlati kívánságokat, amelyeket a nagyközönség az idegenforgalom szerteágazó közigazgatásától lépten-nyomon követel.

Befejezésül még csak egyre kívánok rámutatni. Ha magyar idegenforgalomról beszélünk, annak legvonzóbb középpontja kétségkívül Budapest. Kétségtelen tehát, hogy ezen a téren is az ország fővárosától várja mindenki az egész országra kiható nagyszerű példaadást.

Örömmel szögezem le, hogy a főváros kitűnően működő idegenforgalmi szervezetét át is hatja az a tudat, hogy e különlegesen kényes feladatkör betöltésekor a nemzetközi érintkezések mélyítését szolgáló társadalmi tényezőkkel karöltve nemcsak megértő, de egymást minden alkalommal szívvel-lélekkel támogató munkaközösségben kell dolgoznia és minden vonatkozásban a mintaszerű siker elérésére kell felhasználnia rendelkezésre álló összes erejét.

Nem szabad azonban e nagyszabású munkaterv körültekintő kidolgozásánál megfelelkezni — aminthogy nem is feledkeznek meg — arról, hogy további különleges vonzóerőt kell, hogy gyakoroljon a bennünket szívesen felkereső idegen vendégeinkre *vidéki városaink sajátossága is.*

Nemzeti érdek, hogy az országunkban járó külföldiek megismerjék azokat az értékeket is, amelyek a meggyőződés eleven erejével urbi et orbi szolgáltatnak bizonyosságot amellet, hogy az őseink vérével évszázadokon át védett nyugati civilizációnak kellőképpen megerősített és ugyancsak bevehetetlen őrhelyei a *magyar vidéki városok* és, hogy Kelet kapuja az ország szívéből még távol fekszik. Ad oculos demonstrandum kell beigazolnunk, hogy a régi magyar világnak kegyelettel őrzött, de a külföld előtt a bennünket indoklatlanul gyűlölő ellenségeink által nagyon sok rosszakarattal kiszínezett romantikája a maga valóságában a magyar életet ugyan sokhelyt még ma is színesebbé teszi, de különleges vonzóerejét, a nyugati államokkal mindenben versenyképes komoly magyar értékek örvendetes megismerése váltotta fel. Az a kor, amikor a lepénzelt bécsi szállodaportások a félelmetes magyar betyárvilág meglátogatását az idegenek előtt kockázatos fejvesztő vállalkozásnak tüntették fel és a magyar nemzetet a paprika, a gulyás, a csikós, a

puszta és a betyár gyűjtőfogalmak keretében intézték el egy kalap alatt, — ha nem is olyan nagyon régóta, — de szerencsére ma már a múlté.

Adja Isten, hogy a békegazdálkodásra való áttérés egyetlenegy vonatkozásában se találja készületlenül a feladatuk magaslatán álló szakszerveinket és, hogy jól megalapozott idegenforgalmunknak elkövetkező aranykorszaka minden elismerésnél értékesebb bizonyosságot szolgáltatasson majd arról, hogy a mostani átmeneti időkben senki sem hagyta el még egy pillanatra sem kijelölt őrhelyét, sőt változatlan munkakedvvel, ügybuzgósággal és lelkiismeretességel működött közre az idegenforgalommal kapcsolatos összes munkaterületeken, nemcsak az elért színvonalak megtartásán, de azok továbbfejlesztésén is, a szebb magyar jövő céltudatos előkészítése érdekében.

FÜGGELÉK

A IV. IDEGENFORGALMI KÖZIGAZGATÁSI SZAKTANFOLYAM TANANYAGA

1943. FEBRUÁR 5-ÉTŐL JUNIUS 1-IG.

I. Idegenforgalmi alapismeretek.

Az idegenforgalom jelentősége.	Előadó: Karafiáth Jenő, m. k. t. t., ny. miniszter, az Országos Idegenforgalmi Bizottság és a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülöhelyi Bizottság elnöke.	1 óra
Fejezetek az idegenforgalom elméletéből.	„ Dr. Markos Béla, Budapest Székesfőváros idegenforgalmi Hivatalának igazgatója.	3 „
Magyarország idegenforgalmi szervei.	„ Dr. Gál László, min. osztálytanácsos, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal vezetője.	1 „
Az utazási irodák idegenforgalmi feladatai.	„ Dr. Klaudy József, Ibusz cégjegyző.	2 „
A vendéglátóipar és az idegenforgalom.	„ Németh Aladár, a Budapesti Szállodás és Vendéglős Ipartestület szállodai szakosztályának al- elnöke.	2 „
A balneológia és az idegenforgalom.	„ Dr. Gaál András, egyetemi magántanár, a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülöhelyi Bizottság igazgatója.	1 „

II. Földrajzi és történelmi ismeretek.

Magyarország idegenforgalmi földrajza.	Előadó: Dr. Cholnoky Jenő, egy. nyilv. r. tanár.	4 óra
Budapest városföldrajzi képe.	„ Dr. Haltenberger Mihály, tanügyi főtanácsos, egy. rk. tanár.	3 „
Magyarország idegenforgalmi versenytársai.	„ Dr. Klaudy József, Ibusz cégjegyző.	1 „
A tájék hatása az idegenforgalomban.	„ Dr. Saághy Ferenc, egy. magántanár.	1 „
Magyar történelem külföldiek számára.	„ Dr. Horváth Jenő, egy. nyilv. r. tanár.	3 „

III. Idegenforgalom és közgazdaság.

Idegenforgalom és közgazdaság.	Előadó: Dr. Bud János, m. k. t. t., ny. miniszter, egy. nyilv. r. tanár.	1 óra
Az idegenforgalom gazdaságpolitikai jelentősége.	„ Dr. Markos Béla, Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának igazgatója.	2 „
Idegenforgalom és devizagazdálkodás.	„ Stromszky Dénes, az Ibusz igazgatója.	2 „
Országos idegenforgalmi statisztika Magyarországon.	„ Dr. Dobrovits Sándor, egy. m.-tanár; min. osztályfőnök, a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal elnöke.	1 „
Budapest Székesfőváros statisztikai adatgyűjtése.	„ Dr. Bene Lajos, szföv. statisztikai főjegyző.	1 „
A magyar városok szerepe az idegenforgalomban.	„ Ruisz Rezső, a Magyar Városok Országos Szövetségének előadója.	1 „

IV. A magyar idegenforgalmi munkát irányító jogszabályok.

Az idegenforgalmi köz-igazgatási jogszabályok legújabb fejlődése.	Előadó: Dr. Márffy Ede, egy. nyilv. r. tanár.	1 óra
A forgalmi élet jogügyletei.	„ Dr. Fülel Szántó Endre, egy. nyilv. r. tanár, min. osztályfőnök.	2 „
Iparjogi szabályok a vendéglátóiparban.	„ Dr. Egyed István, egy. nyilv. r. tanár.	2 „
A személyszállítás jogi vonatkozásai.	„ Dr. Markos Olivér, egy. m.-tanár, máv igazgató.	1 „

V. Balneológia és orvostudomány.

A tudomány szerepe a fürdőpolitikában.	Előadó: Dr. Belák Sándor, egy. nyilv. r. tanár.	1 óra
A fürdőkultúra szerepe a civilizációs betegségek leküzdésében.	„ Dr. Benárd Miklós, klinikai tanársegéd.	1 „
Az ország nevezetesebb gyógyforrásai földtani szempontból.	„ Dr. Papp Ferenc, műegyetemi magántanár.	2 „
Országos fürdőügyi szervezet.	„ Dr. Bilkei Pap Lajos, egy. rk. tanár, Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásainak központi igazgatója.	1 „
Budapest fürdőpropagandájának történelmi anyaga.	„ Ujházy György, író.	1 „
A székesfőváros fürdőpropagandájának jelene és jövője.	„ Dr. Szüts Tivadar, Budapest Sz.-főváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásainak igazgatója.	1 „
Az utazás egészségtana.	„ Dr. Gaál András, egy. m. tanár, a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülöhelyi Bizottság igazgatója.	1 „

VI. Kultúra, művészet, időszerű tudományos és gyakorlati idegenforgalmi problémák.

Buda műemlékei.	Előadó: Csányi Károly, műegyetemi nyilv. r. tanár.	2 óra
A budapesti múzeumok művészeti kincsei.	„ Dr. Kopp Jenő, a Székesfővárosi Képtár igazgatója.	1 „
A magyar építőművészet az idegenforgalom szolgálatában.	„ Padányi Gulyás Jenő, okl. építészmérnök, országgyűlési képviselő.	1 „
A magyar tehetség.	„ Zsindelyné Tüdös Klára és Karácsony Sándor dr. egy. nyilv. r. tanár.	1 „
Kultúrpropaganda és idegenforgalom.	„ Dr. Baross-Drucker György, min. titkár, a Külügyi Szemle felelős szerkesztője.	1 „
Politikai idegenforgalom.	„ Dr. Zilahy-Sebess Jenő, min. titkár, a M. Kir. Külügyminisztérium kulturális osztályának vezetője.	1 „

A külföldi magyarság az idegenforgalom szolgálatában.	Előadó: Dr. vitéz Nagy Iván,	1	„
	egy. m. tanár, min. osztálytanácsos.		
A magyar sport és az idegenforgalom.	„ Dr. Kammermayer Oszkár,	1	„
	tanügyi főtanácsos.		
A fénykép és a mozgófénykép szerepe az idegenforgalmi propagandában.	„ Dr. Rohringer Endre,	1	„
	min. titkár.		
Az idegenforgalmi propaganda közkeletű katonái.	„ Dr. Csák Zoltán,	1	„
	az „Országjárás“ felelős szerkesztője.		
Szociális gondoskodás és idegenforgalom a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjának tevékenységében.	„ Boros Ferenc,	1	„
	a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjának tisztviselője.		
A szállodaiiparba fektetett tőke.	„ Németh Aladár,	1	„
	a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete szállodai szakosztályának alelnöke.		
A modern szálloda belső berendezése.	„ Dr. Bardon Alfréd,	2	„
	műegyetemi intézeti tanár.		

**VII. Szemináriumi előadások legfeljebb 10—10 hallgató részére
1943. március 15-e és május 15-e között 6—6 órára.**

Idegenforgalmi piac-kutatás.	Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalában.	Dr. Markos Béla, igazgató.
A szálloda és vendéglátóipar üzemi kérdései.	Britannia szállóban.	Németh Aladár, alelnök.
Menetjegyirodai kérdések.	Idegenforgalmi-, Beszerzési, Utazási és Szállítási R.-T.-nál.	Dr. Veress Gábor egyetemi magántanár, alelnök-vezérigazgató.
Idegenforgalmi köz-igazgatás és propaganda.	Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatalban.	Dr. Gál László min. oszt.-tan., az OMIH vezetője és dr. Rohringer Endre min. titkár.
Balneológiai gyakorlati kérdések.	Budapest Székesfővárosi Gyógy- és Üdülöh. Bizottságban.	Dr. Gaál András egy. m.-tanár, igazgató.

Tourist Information Service

3A189

